

## Slovenska želja.

Vsegamogočni Bog, milostljivi Oče vsih narodov! glej, na početku novega leta k tebi pritečemo, se spodobno zahvalimo za milosti, kar smo jih vlani od tebe prejeli. Mnogo dobrot si po očetovo nam dodelil in serce nam je od veselja poskakovalo.

Bog premili, na vsem tebi hvala!  
Kar je bilo, da nam še ostane!

Pa tudi gorke solze so nam tékle po licu blédem, kadar je huda nesreča nad nas perhrula.

Bog premili, na vsem tebi hvala!  
Kar je bilo, saj da več ne bode!

Vsliši nas, svoje otroke, ki te tréh zlatih darov iskreno prosimo, kér jih neobhodno potrebujemo.

Pervi zlati dar: daj! da nam na nebu svetlo sonce sije, — o j preljubo rumeno sončice! da nam prijazno ob jutrih izhaja, mirno o večerih zahaja, nam vedno ljubo svéti in zemljo ogréva, da karkoli vsejemo in vsadimo, nam rado raste, kakor hmél; nam lépo cvetè, kakor vijolice, in da verti, polja in vinogradi obilno nam obrodijo, — da bomo tvojih dobrot vživali, se jih serčno veselili in tebi slavo sprepévljali.

Drugi zlati dar: daj! da nam v domovini sije še drugo sončice, — o j presvétli kralj in cesar naš Ferdinand! da milostljivo na nas, svoje vérne Slovence se ozíra, kakor mi željno se oziramo na Njega, svojiga očeta milega; da nas vodi k sreči roda našega, da po Njemu v naši mili domovini koristni nauki se razširajo, da se Njegovi vérni Slovenci čedalje bolj izobrazimo in vsrečimo, — da bomo Njegovih dobrot vživali, se jih serčno veselili in Njemu slavo sprepévljali.

Tretji zlati dar: daj! da v sercih naših domorodcov sije še jedno sončice, — o j žlahtna ljubezen do naroda našega! da domovino ljubijo, blago mislijo, plemenito delujejo in za srečo narodno se trudijo. Kjer to ljubo sončice sije, tam angeljci med narodam shajajo, žlahtnih darov seboj nosijo, jih obilno ljudem darujejo, kateri se kersansko med seboj ljubijo.

Tih zlatih tréh darov te, o Bog iskreno prosimo, kér jih mi Slovenci neobhodno potrebujemo. Tri sončica naj nam sijejo in nas lépo ogrevajo, da bomo mnogo blagodarov vživali, se jih serčno veselili, tebi, Bogu, slavo sprepevljali: Slava! slava trikrat slava Bogu večnemu! Matija Majer.

## Nekaj kemije (ločbe) kmetovavcam.

1. §. Vpeljanje, ali občinski kemije zapopadik.

Celi svet, in tedej tudi vsaka reč na sveti obstoji iz več ali manj zložnih delov, ki se med seboj po svojih lastnostih razločijo.

Kemija (po nemško Scheidekunst) kaže, iz koga vsaka pozemeljska reč obstoji, kér uči, jo razkrojiti (ločiti) v nje obstojne ali zložne déle, to je, v pervíne, ki se ne dajo dalje več krojiti; uči pa tudi dva ali več taci obstoynih délov ali pervín vnovič združiti ali zediniti, kakor jih tudi narava ali natora zedinva, de takó, če človek hoče, poprejšne, ali pa večkrat tudi čisto nove reči z njih posebnimi lastnostimi dobiva, ktere niso še popred na svetu bile. Takó so strelni prah, žganje, mjilo ali žajfa, kapica namesti kamnja na puši, in tavžent družih reči kemíjske znajdbe, za ktere se popred vedilo ni.

Tisti, ki so že pred več tavžent letmi iz mnogih rud zlató, srebró, svine, železo i. t. d. ločvali,

ali kotlovino in cin v bron združiti umeli, kemikarji so bili. Ravno takó so kemikarji bili, ki so v starih, starih časih iz mnogih zeliš izlečke v zdravila bolnikov napravljali, ali iz mnogih rastlin, korenik, ali žival žlahtne in zlo drage farbe, jih odločvaje, narejali; tudi tista večne hvale vredna mamka, ki je, od božjiga duha navdana, prva iz moke, solí, vóde in kvasú pogačo ali krúh spekla, de je bil prijetniga slaja in veliko zdraviši, kemikarca je bila; kakor tudi tista, ki si je prva platno vbelila, ali svoje oblačila z lugam sprala.

Od vsih posvetnih učenost, ki zamorejo človeka blažnost pomnožiti in visoko povzdigniti, je ni, de bi bila v poslednih 60 letih — od kar so namreč podnebja zrak in vodo v več pervín razkrojili — lepših vej pognala, in k večimu ali častljivišimu drevesu zrastle, kakor kemija. Od tedna do tedna nove, okoli po svetu storjene kemíjske znajdbe, nižji ali višji veljave po časopisih oznanujejo, in tó gré, kaj bi rekel? — na tavžente! Ga ni in ga ne more več biti takó učeniga, de bi zamogel vse kemíjske veje ali razdelke objeti; torej so mogli tudi kemikarji med seboj razkrojiti se, de vsak zmed njih sicer deblo obseže, tó je, se s poglavitnimi kemíjskimi resnicami ali naravopostavami soznaniti mora, potem se pa le z eno ali drugo in sicer veči ali manjši njeno vejo pečá in jo obdeluje.

Po neki veliki kemíjski veji spričujejo naravoslovci, kakó se megle, oblaki, rosa, dež, slana, sneg, toča, léd in vse druge vremenske premembe narejajo; kakó zamorejo nevidljivi drobci na nebi sprijemati se, in še clo ko kamnje ali železo na zemljo padati i. t. d. — Drugo zlo veliko kemíjsko vejo obdelujejo rudarski učeni možaki, in si tako veliko prizadevajo — po kemii razjasnjeni — z manjši potroški kar veliko večí dobičke doseči; iz svinca ločijo — če vèrže — nekaj srebra, in iz taciga srebrá še clo nekaj zlatá; to damo za pripodobo. — Zdravniki in lekarji ali apotekarji se pečajo z drugo vejo, po kateri napravljajo mnogotere izlečke, ali pa tudi združike v zdravila ljudi. Veliko, veliko obertnistev se opíra na mnoge večí ali manji kemíjske veje ali znanosti; gorjé pa obertniku, kateri kemíjskih vednost potrebuje, in ki se ne da od njeniga duha in resnic navdati; drugi ga bodo kar berž prehiteli, de bo zadej ostal, in ne več slane vode si pridobiti mogel.

Je ni več rúdice, ne zemljice, de bi ne bili kemikarji v stanu pokazati in prepričati, iz katerih pervín ste zložene. Pri tem, kar se da skopati, ne pričakujejo več veliko noviga; torej se je veliko glasovitnih kemikarjev na to obrnilo, de bi po mogočnosti vse vednosti od žival in rastlin s kemíjskimi resnicami navdali, in vse te reči k pridu človeštva po kemíjsko razjasnili. Taki kemii pravijo orgánska, po razločku pa tudi kmetíjska kemija. Tudi kmetovavci tedej, po kemii razsvetljeni, zamorejo kar veliko stroškov obvarvati, in novih večih dobičkov nakloniti si.

Med kmetovavcam, po kemii razsvetljenim, in med vsakdajnim kmetam je razločik, kakor postavimo, kar sveto vero vtiče, med dohtarjem sv. pisma in med kakim najémnikom, ali kakor pri vládárstvu med visokim poglavarjem in med kakim županam. To naj bo pa tudi tistim rečeno, kateri so po rojstvu ali po službah večkrat še clo visoki gospodje, in poleg tega tudi kmetovavci. Žalosten prikazik je, če gospóski kmetovavci, po katerih bi móгло razsvetljenje pri kmetijstvu po